

TIEDOTE

SUHDANNE 2013/2:

EUROALUEEN TAANTUMA NÄYTTÄÄ PÄÄTTYNEEN – SUOMEN BKT KASVAA ENSI VUONNA 1.6 PROSENTTIA

- Euroalueen taantuma näyttää päättyneen, mutta kasvu jää hitaaksi
- Suomessakin tapahtui suhdannekäännöksi toisella neljänneksellä, mutta koko vuoden bkt:n taso jää edellisvuotista alhaisemmaksi
- Suomen kokonaistuotanto alenee 0.4 prosenttia tänä vuonna, mutta kasvaa 1.6 prosenttia ensi vuonna
- Viennin määrä supistuu tänä vuonna vielä lähes prosentin, ensi vuodelle odotetaan 3.5 prosentin kasvua
- Yksityinen kulutus supistuu tänä vuonna 0.4 prosenttia, mutta kasvaa ensi vuonna lähes samaa vauhtia kuin reaalin ostovoima
- Yritysten investoinnit supistuvat tänä vuonna heikon kysynnän vuoksi, mutta kääntyvät ensi vuonna lievään kasvuun kysynnän elpessä
- Työttömyysaste nousee tänä ja ensi vuonna 8.2 prosenttiin
- Kuluttajahinnat nousevat 1.7 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna
- Julkisen velan BKT-suhde ylittää 60 prosenttia vuonna 2015

Suomen kokonaistuotanto kääntyi nousuun vuoden toisella neljänneksellä vähennyttyään yhtäjaksoisesti vuoden 2012 toisesta neljänneksestä lähtien. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan BKT kasvoi toisella neljänneksellä 0.2 prosenttia ensimmäisestä neljänneksestä.

BKT:n kasvun ennakoitaan jatkuvan loppuvuonna, mutta alkuvuoden matalan lähtötason vuoksi positiiviseen kasvulukuun ei koko vuonna vielä päästä.

Maaliskuussa ennustettu kokonaistuotannon 0.3 prosentin kasvu tarkistetaan 0.4 prosentin supistumiseksi. Tarkistuksen keskeisiä syitä ovat kansainvälisen kysynnän ennakoitua hitaampi elpyminen sekä kuluttajien heikko luottamus. Viennin ja kulutuksen heikkous heijastuu vuorostaan investointeihin, joiden ennustetaan supistuvan aiempia arvioita enemmän.

Vuonna 2014 Suomen BKT kasvaa kuitenkin jo 1.6 prosenttia, jos euroalueen elpyminen jatkuu ja Suomen vienti säilyttää markkinaosuutensa. Vuonna 2015 kasvu nopeutuu 2.7 prosenttiin. Sitä vauhdittavat tällöin alkavat uudet ydinvoimalainvestoinnit. Työllisyys ja julkisen talouden alijäämä kohentuvat viipeellä.

EUROALUEELLA SUHDANNEKÄÄNNÖS?

Myös euroalueella talouden kehitys kääntyi toisella neljänneksellä parempaan suuntaan vuoden 2011 viimeisellä neljänneksellä alkaneen taantuman jälkeen. Kokonaistuotanto kasvoi ennakkotietojen mukaan 0.3 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Kasvu on kuitenkin vasta alussa ja sen jatkuminen riippuu keskeisesti yritysten ja kotitalouksien luottamuksen kehityksestä.

Vaikka kasvun arvioidaan jatkuvan toisella vuosipuoliskolla, euroalueen koko vuoden BKT:n arvioidaan supistuvan 0.5 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2014 euroalueen BKT kasvaa prosentin ja vuonna 2015 runsaat puolitoista prosenttia.

VIENNIN ELPYMINEN KÄYNNISTYY HITAASTI

Kartongin ja sellun vienti oli alkuvuonna kasvussa sekä kysynnän elpymisen että lisääntyneen tuotantokapasiteetin ansiosta. Öljytuotteet, kemikaalit, puutavara sekä metallituotteet olivat viennin muita valopilkkuja. Euroalueen taantuma näkyy kuitenkin laajalti Suomen viennissä vielä vuonna 2013. Suomelle tärkeiden investointitavaroiden vienti elpyy viipeellä. Uudet tilaukset ja niiden edellyttämän tuotannon aloittaminen vievät oman aikansa.

Koko viennin arvioidaan vähenevän kuluvana vuonna vielä lähes prosentin. Tavaravienti supistuu lähes kaksi prosenttia viimevuotisesta. Viestintälaitteiden vienti vähenee jyrkästi viime vuoden syksyllä tapahtuneen Nokian Salon tehtaan sulkemisen myötä. Palveluviennin arvioidaan kasvavan pari prosenttia liike-elämän palvelujen viennin elpymisen myötä.

Vuonna 2014 vienti kasvaa 3.5 prosenttia, ja nopeutuu seuraavana vuonna noin 4.5 prosenttiin. Syyskuussa 2013 saavutettu sopu maltillisesta kaksivuotisesta palkkatarkistuksesta parantaa asteittain Suomen kilpailukykyä, mutta sen vaikutukset vientiin toteutuvat ajan kanssa.

Ennustettu vientikehitys edellyttää jatkossa merkittäviä panostuksia uusien tuotteiden kehittämiseen ja markkinointiin, jotta muun muassa elektroniikateollisuuden supistumisen jättämä aukko voidaan paikata. Myös palkkamaltin jatkuminen vuoden 2015 jälkeen tukisi kasvua.

YRITYSTEN INVESTOINNIT SUPISTUVAT VIELÄ HEIKON KYSYNNÄN VUOKSI

Heinäkuussa 2013 teollisuuden kapasiteetista oli Tilastokeskuksen mukaan käytössä 75.8 prosenttia, eli 1.6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Käyttämätöntä kapasiteettia on siis yhä tuntuvasti, mutta suunta on parempaan päin. Kun sekä viennin että yksityisen kulutuksen näkymät ovat vielä epävarmat, yritykset jarruttelevat kuitenkin jonkin aikaa investointejaan.

Kokonaisinvestointien ennustetaan supistuvan kuluvana vuonna 4.3 prosenttia. Ensi vuonna ne kasvavat 0.7 prosenttia. Kone- ja laiteinvestoinnit vähenevät kuluvana vuonna 8 prosenttia ja ensi vuonna vielä 5 prosenttia. Asuinrakennusinvestoinnit supistuvat vuonna 2013 prosentin, mutta kääntyvät parin prosentin nousuun vuonna 2014.

Vuonna 2015 kokonaisinvestointien kasvu vahvistuu 5 prosenttiin suhdannetilanteen vahvistuessa. Yritykset tarvitsevat lisää tuotantokapasiteettia ja tuotannolliset investoinnit kasvavat 8 prosenttia. Myös asuinrakentamisen kasvu jatkuu, kun asuntojen tarve säilyy suurena kasvukeskuksissa. Investointeja kiihdyttää uusien ydinvoimaloiden rakentamisen käynnistyminen.

TYÖIKÄISEN VÄESTÖN VÄHENEMINEN RAJOITTA TYÖTTÖMYYSASTEEN NOUSUA

Työllisyys supistuu hieman tänä vuonna, ja työttömyysaste kohoaa viime vuoden 7,7 prosentista 8.2 prosenttiin heikon talouskasvun ja viime vuodelta tulevien viipeellisten vaikutusten vuoksi. Työttömyysasteen nousua jarruttaa se, että osa väestöstä on lopettanut aktiivisen työnhaun ja jäänyt siten työvoiman ulkopuolelle. Vuonna 2014 työttömyysaste pysyy 8.2 prosentissa, mutta alenee seuraavana vuonna 7.9 prosenttiin.

OSTOVOIMAN HIDAS KASVU JA HEIKKO LUOTTAMUS JARRUTTAVAT KULUTUSTA

Yksityisen kulutuksen määrän ennustetaan supistuvan 0.4 prosenttia vuonna 2013 ennen muuta kuluttajien heikon luottamuksen vuoksi. Kulutusluottojen nostot ovat supistuneet alkuvuonna ja säästämisaste on nousussa. Työllisten määrä vähenee viimevuotisesta ja työpanos supistuu.

Reaaliensiot nousevat lähes prosentin toissa vuonna tehdyn ns. raamitarkistuksen ja hidastuvan kansainvälisen inflaation lopputuloksena. Vuoden 2013 alusta prosenttiyksiköllä korotettu arvonnäkövero leikkaa kuitenkin ostovoimaa. Myös tuloverotus kiristyy hieman, kun vuoden alussa ei toteutettu tuloveroasteikkojen inflaatio- ja ansionnousutarkistuksia.

Vuonna 2014 yksityisen kulutuksen arvioidaan kasvavan 1.2 prosenttia. Reaaliensiot alenevat, mutta työpanos kohoaa hieman talouden elpymisen myötä. Eläketulot kasvavat sekä eläkeläisten määrän nousun että eläkkeiden indeksitarkistusten myötä. Kotitalouksien käytettävissä oleva reaalitylo kohoaa noin prosentin. Kotitalouksien luottamuksen arvioidaan kohenevan taloudellisen kasvun ja työllisyyden paranemisen myötä.

Vuonna 2015 yksityisen kulutuksen kasvuksi arvioidaan 1.9 prosenttia. Työllisyyden koheneminen vaikuttaa positiivisesti palkansaajien kulutusmahdollisuuksiin, vaikka reaaliensiot alenevat maltillisien palkankorotusten myötä. Eläkeläisillä ostovoima säilyy myös vuonna 2015 indeksitarkistusten myötä paremmin kuin palkansaajilla. Kotitalouksien reaaliostovoima kohoaa runsaan prosentin. Kuluttajien luottamuksen kohenemisen arvioidaan jatkuvan.

ARVONLISÄVERON NOSTO KIIHDYTTÄÄ INFLAATIOTA VUONNA 2013

Vuonna 2013 kuluttajahintojen ennustetaan nousevan 1.7 prosenttia. Inflaatioennustetta alennetaan viime keväänä ennustetusta, koska korkojen lasku on jatkunut ja kansainvälinen inflaatio on heikentynyt. Inflaatiota nopeuttaa noin 0.7 prosenttiyksiköllä vuoden alusta toteutettu arvonlisäveron nosto. Ansiotasoa kohoaa toissa vuonna tehdyn raamiratkaisun myötä 2.4 prosenttia.

Vuonna 2014 kuluttajahintojen arvioidaan kohoavan myös 1.7 prosenttia. Vuonna 2015 inflaation arvioidaan liikkuvan puolentoista prosentin tietämissä.

HIDASTUNUT KASVU SYÖ BUDJETTIKIRISTYSTEN VAIKUTUSTA

Valtion ja kuntien rahoitusaliijäämä kasvoi vuonna 2012 prosenttiyksiköllä 4.9 prosenttiin BKT:sta. Kuluvana vuonna se alenee hieman, 4.7 prosenttiin.

Valtion vaje oli 3.8 prosenttia BKT:sta vuonna 2012. Hidastunut taloudellinen kasvu eliminoi tänä vuonna säästöjen ja veronkorotusten vaikutuksen, ja vaje pienenee vain vähän, 3.7 prosenttiin. Vuonna 2014 valtion rahoitusjäämä alenee veronkorotusten ja menoleikkausten sekä taloudellisen kasvun ansiosta 3.4 prosenttiin kokonaistuotannosta, ja vuonna 2015 edelleen 3 prosenttiin. Koko julkisen talouden ns. EMU-aliijäämä on 0.9 prosenttia BKT:sta vuonna 2015.

Julkisen ns. EMU-velan suhde kokonaistuotantoon jatkaa kasvuaan ja ylittää vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen 60 prosentin rajan vuonna 2015.

Hallitusohjelman kirjaus valtionvelan BKT-suhteen kääntämisestä laskuun ei toteudu ennustetulla kasvulla ilman menojen ja tulojen lisäsopeutusta. Ennustemme mukaan velan BKT-suhde kasvaa vuonna 2015 vielä puolella prosenttiyksiköllä. Velkasuhteen stabiloiminen edellisen vuoden lukemiin edellyttäisi noin miljardin euron suuruista lisäsopeutusta. Korkeintaan 1 prosentin alijäämätaavoitteen saavuttaminen on vielä vaikeampaa, koska se edellyttäisi noin 4 miljardin euron lisäsopeutusta hallituskaudella. Hallitukselta loppuu aika kesken.

Hallituksen elokuussa esittelemä rakennepoliittinen ohjelma ei ehdi juurikaan vaikuttaa julkisen talouden tasapainoon ennusteperiodilla. Jos ohjelma saadaan toteutetuksi uskottavalla tavalla, se vähentää painetta budjetin lisäsopeutuksiin lyhyellä aikavälillä. Ns. EMU-velan kasvu yli 60 prosenttiin BKT:sta rajoittaa kuitenkin talouspolitiikan liikkumavaraa. Tästä syystä julkisen talouden tasapaino-ustoimia tarvitaan yhä keskipitkällä aikavälillä.

Lisätietoja:

Tutkimusjohtaja Markku Kotilainen,

puh. 050 351 1192

markku.kotilainen@etla.fi

Suomen huoltotase

	Arvo €Mrd.	Määrän muutos, %					
		Edellisestä vuodesta				Keskimäärin	
		2012*	2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	08 - 12
Bruttokansantuote markkinahintaan	192,5	-0,8	-0,4	1,6	2,7	-0,7	1,7
Tuonti	79,6	-1,2	-4,7	3,5	3,7	-0,1	2,3
- tavarat	56,9	-4,6	-4,4	3,5	4,2	-1,4	2,8
- palvelut	22,8	8,6	-5,5	3,4	2,5	4,0	1,2
Kokonaistarjonta	272,2	-0,9	-1,7	2,1	3,0	-0,5	1,9
Vienti	78,0	-0,4	-0,8	3,5	4,5	-1,7	3,2
- tavarat	57,1	-0,5	-1,8	4,4	4,3	-2,8	3,0
- palvelut	20,9	-0,1	2,1	1,0	5,0	2,4	3,8
Investoinnit	37,7	-1,1	-4,3	0,7	5,0	-1,7	2,1
- yksityiset	32,7	-1,3	-4,7	0,9	5,4	-2,0	2,2
- julkiset	5,0	0,9	-1,0	-0,5	2,6	0,4	1,2
Kulutukset	156,9	0,3	0,1	0,9	1,4	0,9	1,1
- yksityinen	108,5	0,2	-0,4	1,2	1,9	1,0	1,3
- julkinen	48,3	0,6	1,4	0,4	0,4	0,7	0,6
Varastojen muutos	0,3	-0,9	-0,9	0,4	0,1	0,0	0,0
Kokonaiskysyntä	272,2	-1,0	-1,6	2,1	3,0	-0,5	1,9
Kotimainen kysyntä	194,9	-1,3	-2,1	1,4	2,3	0,1	1,2
Julkinen kysyntä	53,3	0,6	1,1	0,3	0,6	0,7	0,7

Eräitä keskeisiä ennusteita

	2010	2011*	2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E
Kuluttajahintaindeksin muutos, %	1,2	3,4	2,8	1,7	1,7	1,6
Ansiotason muutos, %	2,6	2,7	3,3	2,4	1,3	1,0
Työttömyysaste, %	8,4	7,8	7,7	8,2	8,2	7,9
Vaihtotaseen ylijäämä, % suhteessa BKT:hen	1,7	-1,5	-1,9	-0,8	-0,1	0,6
Teollisuustuotannon (tuotos) muutos, %	5,6	3,6	-2,4	-2,4	3,1	4,2
Euribor 3 kk, %	0,8	1,4	0,6	0,3	0,5	0,8
EU27-maiden BKT:n muutos, %	2,0	1,7	-0,4	-0,2	1,1	1,5
EMU-maat	2,0	1,5	-0,6	-0,5	0,9	1,7
EU27-maiden kuluttajahintojen muutos, %	2,1	3,1	2,7	1,7	1,7	1,9
EMU-maat¹⁾	1,6	2,7	2,5	1,5	1,5	1,7
Suomen EMU-ylijäämä, % BKT:sta	-2,5	-0,8	-1,9	-2,1	-1,7	-0,9
Suomen EMU-velka, % BKT:sta	48,6	49,0	53,0	57,4	59,0	60,2

¹⁾ Yhdenmukaistettu indeksi.

Lähde: Tilastokeskus.